

PROFESSORAT I MISJONSVITENSKAP OG ØKUMENIKK VED UNIVERSITETET I OSLO

av

OLAV GUTTORM MYKLEBUST

I

At Universitetet i Oslo har opprettet et eget professorat i misjonsvitenskap og økumenikk er en begivenhet som — det sier seg selv — Egede Instituttet har notert seg med dyp tilfredshet, og som det venter seg store resultater av. De akademiske instanser — Det teologiske fakultets fakultetsråd, Det akademiske kollegium og Kirke- og undervisningsdepartementet — fortjener megen honnør for det initiativ som her er tatt.

Det er mulig at Egede Instituttet har ydet et bidrag, om enn beskjedent, til opprettelsen av dette professorat. Vi sikter til at styret for Instituttet for flere år siden rettet en henvendelse til Det teologiske fakultet, med anmodning om at misjonsvitenskapen også ved dette fakultet måtte bli representert gjennom en selvstendig lærestol. Som kjent har Det teologiske Menighetsfakultet siden 1939 hatt en egen lærer i denne disiplin, — opprinnelig med tittel av adjunktstipendiat, senere i tur og orden som lektor, dosent og — siden 1962 — professor.

I stedet for å følge denne unektelig noe omstendelige fremgangsmåte — som i Menighetsfakultetets tilfelle imidlertid ikke var unaturlig, da det her dreide seg om en helt ny lærerstilling i vår norske akademiske sammenheng — gikk Universitetet i Oslo inn for å ansette fra begynnelsen av en *professor* i misjonsvitenskap. Og samtidig kombinerte det denne disiplin med et fagområde som den er meget nær beslektet med, ja, som den faktisk er identisk med, nemlig *økumenikken*. I begge tilfeller vel handlet!

Ved en rekke universiteter og teologiske høyskoler møter vi idag fagkombinasjonen misjonsvitenskap og økumenikk, — et ferskt eksempel er Aarhus Universitet, hvis Institut for missionsvidenskab har fått betegnelsen Institut for missionsvidenskab og økumenisk teologi. Ja, denne fagkombinasjon bryter seg vei endog i form av et forsknings- og undervisningssamarbeid omfattende forskjellige universiteter, fakulteter, institutter, seminarer osv., jfr. det storstilte, fascinerende prosjekt i Nederland som bærer navnet «Interuniversitair Instituut voor Missiologie en Oecumenica».

I likhet med «misjonen» er også «enheten» et ekte kirkelig anliggende, og behandlingen av denne derfor en integrerende del av den teologiske utdanning. Om behovet for en lærestol i økumenikk også i vårt land, skrev vi i sin tid i Kirke og Kultur bl. a. (1961 s. 517):

«Økumenikk er en kirkelig funksjon. Kirkens enhet er en del av vår kristne tro, og eo ipso et *teologisk* anliggende. Uansett hvilket syn vi har på f. eks. Kirkenes Verdensråd, bør vi kunne enes om ønskeligheten og nødvendigheten av at det tas opp et arbeid for økumenisk undervisning og forskning på universitetsnivå. Det økumeniske spørsmål er et av vårt århundres viktigste spørsmål, og uhyre meget avhenger av at kirken finner frem til en rett løsning på det. Løsningen må, det er vår overbevisning, søkes, ikke i isolasjon, men i konfrontasjon og konversasjon med konfesjonene. Det økumeniske spørsmål er i sin grunn et bibelsk og teologisk spørsmål, *ikke* et organisatorisk eller administrativt spørsmål. Enhver som har satt seg inn i den økumeniske bevegelse i vår tid, vil vite at det er nettopp her — på det bibelske og teologiske plan — det kjempes i dag. Etter de første desenniers mer praktisk orienterte og til dels konfesjonelt indifferente kristne enhetsbevegelser har tyngdepunktet i den økumeniske debatt nå flyttet seg til selve sannhetsspørsmålet, en situasjon som bærer i seg rike muligheter.»

Hvor intim forbindelsen mellom arbeidet for utbredelsen av evangeliet og arbeidet til fremme av fellesskap mellom kirkesamfunnene er, kan det nevnes mange eksempler på, som f. eks. kom-

binasjonen av de to oppgaver i ett og samme kirkelig organ (Die evangelische Kirche DDR, Church of England o. fl.), — i den Forente Presbyterianske Kirke i USA er de to oppgaver integrert i betegnelsen «Commission on Ecumenical Mission and Relations». Veltalende vidnesbyrd om uadskilleligheten av «misjon» og «enhet» er de store foredrag W. A. Visser 't Hooft og Lesslie Newbigin holdt på kirkemøtet i New Delhi 1961, hvor som kjent sammenslutningen av Kirkenes Verdensråd og Det internasjonale misjonsråd fant sted. Det er betegnende at den autoritative fremstilling av Det internasjonale misjonsråds historie har fått titelen «Ecumenical Foundations». Også de såkalte «konservative/evangeliske» gir uttrykk for den samme overbevisning (jfr. Wheaton 1966). Wilhelm Løhe har sagt det forløsende ord om denne sak, gjennom sin berømte definisjon av misjon: «Guds ene kirke i bevegelse, virkeligjørelsen av én, helig, katolsk (alminnelig) kirke».

II

Den første innehaver av det nye professorat i misjonsvitenskap og økumenikk ved Universitetet i Oslo — utnevnt i statsråd 27. september d. å. — er lektor, pastor dr. theol. *Nils Egede Bloch-Hoell*.

Professor Bloch-Hoell er ingen ukjent mann for leserne av Norsk Tidsskrift for Misjon. Han har i årenes løp levert en rekke verdifulle bidrag til dette tidsskrift. Han har også på annen måte vært aktivt med i den virksomhet Egede Instituttet driver, bl. a. i en årrekke som styremedlem (den lengste tid som viseformann). Vi står i stor takknemlighetsgjeld til ham for den innsats han har gjort i denne forbindelse. Vi nevner også at dr. Bloch-Hoell, før han overtok sin nåværende stilling, i flere år var generalsekretær i Den norske muhammedanermisjon, og at han har foretatt studiereiser til mange land (bl. a. India).

Som resultat av professor Bloch-Hoells virksomhet som forsker på kirkehistoriens — særlig konfesjonskunnskapens — og misjons-

vitenskapens områder foreligger det en rekke betydelige arbeider (enkelte dog foreløpig bare i manuskript). Sin dyktighet som teolog har han bl. a. vist ved sitt mangeårige medlemskap i redaksjonen av Tidsskrift for Teologi og Kirke. Hans teologiske forfatterskap karakteriseres både av bredde og grundighet. Det komparative synspunkt han gjerne anlegger, avspeiler hans vilje til å finne linje og sammenheng – den ekte forskers egentlige anliggende. Hans betydeligste bidrag til økumenikken er doktoravhandlingen om «Pinsebevegelsen» (1956, engl. utg. 1964). Dette verk er preget av stor lærdom, selvstendige synspunkter og sikker vurderingsevne, og har da også vunnet seg en posisjon i den internasjonale teologiske litteratur som standardverket om dette emne. Ikke bare gjennom lesning, men også gjennom personlig deltagelse i økumenisk studievirksomhet i internasjonal sammenheng har Bloch-Hoell skaffet seg et kjennskap til og en innsikt i den situasjon som foreligger i det mellomkirkelige arbeid, inkl. de oppgaver og problemer dette stiller oss overfor i dag, som i høy grad vil komme ham til nytte som universitetslærer.

I et stort intervju i Bergens Tidende (31. oktober d. å.) har vår nye professor i teologi uttalt seg om de disipliner han skal foredra. Misjonsvitenskapen er en kompleks vitenskap med ulike aspekter, sier han. Særlig viktig er *misjonsteologien*:

«Den kan vel best defineres som en systematisk bearbeidelse av misjonens teologiske problemer. Og av dem er det mange, som kjent. Det kan kanskje høres underlig ut, men det er et faktum at misjonens målsetting og motivering må gjennomtenkes påny. Ganske enkelt fordi misjonssituasjonen er en helt annen enn den var det i forrige århundre. Det er her kanskje nok å nevne ting som nasjonalismen, de ikke-kristne religioners renessanse, og strukturendringene ikke bare i de såkalte misjonsområder – men i hele verden. Hele kirken er i en ny misjonssituasjon, både ute og hjemme. Derfor må tingene gjennomtenkes påny, og derfor er også i virkeligheten all teologi misjonsteologi.»

Også økumenikken er en kompleks vitenskap, hevdes det, – med grunnlag i historien om kirkens enhet og arbeidet for denne enhet:

Den angår hele den kristne kirke, og alt som angår kirkens enhet og splittethet er uttrykk for den økumeniske problematikk. Derfor må en økumenikk på vitenskapelig grunnlag også beskjeftige seg med problemløsninger. Hva er det som konstituerer kirkens enhet? Hva er det som forårsaker kirkens splittethet? Og i den forbindelse: Gis det et konstant svar på dette spørsmålet? Dette er noen av de problemstillingene man må beskjeftige seg med. For meg synes det åpenbart at konfesjonskunnskap på en eller annen måte må være integrert i økumenikken. Både som vitenskap og praktisk aktivitet blir det mellomkirkelige samarbeid det rene svermeri om det ikke justeres ut fra kjennskapet til de andre kirker – deres historie og lære, deres livsholdning og fromhetsliv.»

Med det program som her er skissert, vil professor Bloch-Hoell ikke komme til å mangle arbeidsoppgaver i den nye stilling han snart overtar. Vi ønsker ham av hjertet lykke til!